

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 3. A quibus debeantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

Est namque supremus & generalis pastor, bonorumque Ecclesiasticorum administrator, quemadmodum in 1. parte Summa tt. 14. §. 2. ostendimus. Panorm. in c. inter cetera de off. lud. ord. Moscon. l. 1. de benef. part. 3. c. 3. Rebuff. q. 1. n. 15. & q. 13. n. 110. Fill. tract. 27. part. 2. Less. c. 39. D. 5. n. 29. Franc. Leo in thesau. Eccl. part. 2. c. 30. Facit illa potestas & administratio, ut Papa vel motu proprio, vel ad Regum ac Principum supplicationes aliquando decimas indicat, aut permittat ex bonis Clericorum, ac Regularium sumendas, de quibus non uno loco Card. Tuschus in V. Decima Concl. 81. & 82. ubi addit eas decimas solvi debere ad instar decimarum personalium, deductis expensis, quæ fiunt gratia fructuum querendorum, percipiendorum, & conservandorum. Gemin. Consil. 85. n. 3. & seq. Vers. quadam sunt. ubi allegat Gloss. in Clem. 2. de Decim. quæ dicit, ita fuisse declaratum per Papam, ubi est casus consilii. V. Barbof. in Prætermis. ad c. Decimas 16. q. 7. ubi exempla plurimorum Regum ab historicis numerari tradit, quibus decimæ à Summis Pontificibus concessæ sunt: intellige de fructibus decimarum, non de jure. quod Laicis non convenit.

§. III.

A quibus debeantur decimæ.

I. **P**ersonales decimæ à solis & omnibus illis debentur, qui Sacramenta percipiunt, & illi Ecclesiæ, à qua Sacramenta administrantur c. Apostolica Lestus c. 39. D. 5. n. 27. Valens l. 3. tit. 30. §. 7. Hoc tamen tempore vix ullibi consuetudo est,

hujus generis decimas solvere, & in Germania nostra ipsum nomen ignoratur; nec realium exactio satis accepta, ut eò libentius personales negligantur. Navar. autem c. 21. n. 31. & Vasq. D. 6. in quibusdam Hispaniæ regionibus de salariis servorum & ancillarum exigi fatetur. In Lusitaniæ majoribus oppidis pro personalibus decimis solvi cognitiones, seu certam nummorum quantitatem Fagundes memorat. in V. præc. Eccl. l. 1. c. 4. idque Paschali tempore, quo ad S. Eucharistiæ perceptionem obligantur.

II. Clerici curam animarum non habentes de lucris ac redditibus temporalibus titulo acquisitis per se, & personali titulo præstare decimas tenentur Parocho, à quo Sacramenta recipiunt. c. novum genus de Dec. In hac materia enim non ut Clerici habentur, sed ut Parochiani, quemadmodum in cita cap. Barbo. cum multis aliis notat. Et quamvis hodie definitio illa locum non habeat, cum ne Laici quidem personales decimas præstent, in terris novalibus tamen recenter à Clerico cultis locum habere potest, quandoquidem ex illis intra Parochiam suam contentis pendere tributum decimarum tenentur, non per accidens ratione rei, sed per se, & ratione propriæ personæ. Neque obstat, quod in eod. cap. novum genus exactiois esse dicitur, ut à Clericis Clerici decimas exigant, quia sermo est, de decimis bonorum & reddituum Ecclesiasticorum. Covar. l. 1. Var. c. 17. num. 8. Suar. c. 17. num. 2. & 3. Laym. l. 4. tit. 6. c. 3. n. 2. Casif. de Dec. v. 6.

III. Neque Regulares, si jus antiquum spectes, à solutione personalium decimarum exempti sunt, sed Parocho præstare tenentur.

tenentur. *c. Commissa & c. Ex parte h. t.* Sunt enim ipsi quoque quoad hoc Parochis subiecti. Porro de privilegiis, quibus hodie instructi sunt Mendicantium præsertim Ordines, consuli potest Casarubios in *Comp. Fratrum Minorum*, & *Laym. l. cit. Barb. in c. ex parte, & c. licet.* Ubi notat privilegium, quod aliqui habent non solvendi decimas ex novalibus, quæ propriis manibus colunt, esse personale, adeoque non transire ad colonos, emptores, & conductores prædiorum. Quod verò realia privilegia attinet, quibus agri, horti, vineæ, & similia bona pronunciantur libera, non est, quod multum gaudeant Regulares, quia Decimatores antiqui, damnosam & præjudiciali sibi exemptionem minimè agnoscent.

IV. Ad decimas ex debito reali & bonis ipsis annexo, nemine excepto secundum commune jus omnes obligantur. Nam sicuti hominem lepra, quocumque se verterit, ita rem onera sequuntur, eique adhærent tam diu, donec per aliquam relaxationem, vel transactionem, aliove legitimo modo tollantur. Unde fit, ut sæpè una Ecclesia, vel Monasterium alteri ad persolvendas decimas teneatur, quando nimirum ea bona acquisivit, quæ tali onere gravata erant. *c. nuper de Dec. Dico omnes teneri, ut ne quidem Judæi & infideles excipiantur. c. de terris. c. quanto de usuris, & ibi Barb.* Nec ipsi Parochi, Episcopi, & ipse Summus Pontifex, si prædia possideat huic oneri subiecta. *Suar. c. 17. Fill. c. 8. n. 171. Fagund. l. cit. c. 4. Piasec. part. 2. c. 4. n. 61. Tuschus Conclus. 66. lac. de Graff. part. 2. l. 2. c. 27. n. 46.*

V. Qui gravi paupertate laborant, à decimarum solutione liberi sunt. Eccle-

sia enim, quæ decimarum jus Ministris suis tribuit, non censetur velle, ut à quibuslibet etiam indigentibus exigant, quin potius ex perceptis subvenire desiderat: quam ob causam decimas alimenta pauperum vocat *c. Decima. c. quoniam. 16 q. 1. c. Pastor. 1. q. 2. Sylv. V. Decima n. 13.* An verò, cum ad meliorem fortunam devenerint, compensare debeant, quod paupertatis tempore neglectum est, dubitare licet. Non teneri probabilius est. Eadem enim Ecclesiæ adversum pauperes benignitas, quæ ab onere decimarum liberantur, persuadet, eam velle, ut absque reservatione, simpliciter, & absolute liberi maneant, maxime, cum ejusmodi compensatio non exiguis molestiis affecta sit, semper ignorantibus & ambigentibus, quid, quantumve ex neglectis decimis compensari debeat. Contrarium à plerisque doceri *Fillinc.* affirmat in *Tr. 27 c. 8. n. 166.* Nam tributa regibus pendunt etiam inopes, quid ni decimas quoque Ministris Ecclesiæ. Verum sequela incerta & infirma est, considerando Ecclesiæ in pauperes pium affectum, quoad dandum, quàm exigendum propensior est.

VI. Quid fiet, inquit, si Dominus agri, destruat illum, ædificando domum in illo? Resp. Dominus ædificans in fundo suo, utitur jure suo: Ecclesia verò non privatur directè, & immediatè jure suo, sed consecutivè: quemadmodum in simili, si ager non coleretur. Et credibile est initio sic convenisse inter Pastores Ecclesiarum, & subditos illorum, ut tam diu decimas pendant, quamdiu ex bonis à se cultis fructus proveniunt. Ita ferè *Fagund. in 5. Prac. Eccles. l. 1. c. 6. ci. fin.* non malè,

malè, si de damno non maximo intelligatur: & aliunde superfit Curioni alimonia. Quis enim ferat directè vel indirectè auferri necessarium stipendium illi, quem jure noveris exigere posse?

§. IV.

Ex quibus rebus exigenda Decima sint.

I. **D**E omnibus bonis, quæ divino munere acquirimus, exigenda decimæ possunt. *c. Parochianos c. ex parte c. Tua nobis c. ex transmissa c. Pastora. is c. cum in tua in c. non est*, ita enumerantur. De vino, grano, fructibus arborum, pecoribus, hortis, negotiatione, de ipsâ etiam militiâ, de venatione, & de omnibus bonis decimæ sunt tribuendæ, ut qui de his eas solvere neglexerint, Ecclesiasticâ distributione debeant compelli. *Panor. Rebuff. Vivianus. Suar c. 31. Fran. Leo in thes. par. 2. c. 27. Less. l. 3. c. 39. D. 3. lac. de Graff. par. 2. l. 2. c. 27. n. 36.* Sed an de minimis quoque? Affirmat *Azor. l. 7. c. 24. q. 9.* ex oleribus etiam leguminibus, croco, scæno, & similibus intellige nisi contraria consuetudo valeat. *Tholosanus enim l. 2. c. 26.* tolerari consuetudinem ait, non solvendi decimas ex minutis rebus, dum modò sit præscriptio, cujus non extet memoria: & in Gallia juxta constitutionem Philippi Augusti non posse exigenda decimas de rebus minutis, de quibus antea nunquam constat exactas esse. *V. Zypaum l. 3. Consult. Conf. 4.*

II. De iis, quæ acquiruntur liberali donatione sive inter vivos, sive causa mortis, per legatum aut institutionem hæredis variant DD. sententiæ. Deberi inde

decimas censet *Ostiensis, Silvester. & alii. Azor. quest. 10. secutus Rebuffum quest. 8. num. 31.* ad fructus, & bona mobilia intrinsecus, quia, *inquit*, per donationem acquisita lucra sunt. Contrarium affruit *Suarez. c. 31. cum Innoc. in c. non est Panor. Valentia III. D. 6. q. 5. pun. 2. Silvestro. Tabiena, & al. multis.* Ea enim, quæ nobis liberali donatione obveniunt, non sunt, ut supponunt, alterius sententiæ Auctores, lucra, quia non nostra industria & manu, sed aliorum opera acquiruntur. Neque ex Canonibus aliud colligi potest, ut merito sibi ipsi inimici censentur esse, qui tale onus admittunt.

III. Diversa ratio illorum bonorum est, quæ illicito modo acquirimus & lucratur: valetque Rosellæ distinctio. Si recipiens domini capax est, ad decimam tenetur Ecclesiæ: quæ tamen non exiget, ne latere iniquitati videatur: si verò domini incapax est, malè quæstus nulla decimatio fiet. Unde sequitur, meretricum salaria decimationi obnoxia esse, usurariorum verò, furum, & raptorum lucra non esse. Hi enim contra justitiam peccant, & ad restituendum veris dominis tenentur: meretrices pro usu corporis sui, & obsequio mercedem accipiunt, malè quidem, non tamen injuriosè. Quòd si ex cæno spurcæ voluptatis emerferit aliqua ejus ut possit, non tamen admittet oblationem, aut decimam Ecclesiæ, non quid debeat, sed quid expediat, attendens. *Glo. & DD. in c. ex transmissa Moscon. l. 1. de ben. par. 3. c. 3. Thol. l. 2. c. 24. Fag. in 5. Eccl. prac. l. 1. c. 2.* Addit *Suar. si scorti alicujus peccatum occultum sit, & scandalum non timeatur, dare decimam partem de acquisitis bonis posse, eamq; à Parocho acceptari;*